

OKUL ÖNCESİ DÖNEM
EBEVEYN REHBERİ

Çamlıca Çocuk Yayınları / 251

Okul Öncesi Dönem
EBEVEYN REHBERİ

Yayın Yönetmeni

Adem Fidan

Hazırlayanlar

Seval Erden, Elif Koca

Editör

Mustafa Can

Kapak Tasarım

Süleyman Köklü

1. Baskı: Haziran 2020, İstanbul

ISBN

978-605-06042-4-5

Çamlıca Çocuk Yayınları

Bağlar Mah. Mimar Sinan Cad. No:54

Güneşli – Bağcılar / İstanbul

Tel: 0212 657 88 00

www.camlicacocuk.com - bilgi@camlicacocuk.com

T.C. Kültür Bakanlığı Yayıncılık Sertifika Numarası: 15732

©Çamlıca Çocuk, Çamlıca Basım Yayın ve Tic. A.Ş. Markasıdır.

Baskı

Çamlıca Basım Yayın ve Tic. A.Ş.

Bağlar Mah. Mimar Sinan Cad. No:54

Güneşli – Bağcılar / İstanbul

Tel: 0212 657 88 00 (pbx) - Faks: 0212 657 95 88

www.camlicabasim.com

Matbaa Sertifika Numarası: 46592

OKUL ÖNCESİ DÖNEMİN ÖNEMİ

Çocukların keşfetmek ve öğrenmek için doğal bir eğilimleri vardır. Öğrenme çok erken yaşlarda başlar ve hayat boyu devam eder. Çocuklar dünyaya geldikleri ilk andan itibaren, daha okula başlamadan çok önce öğrenmek ve keşfetmek için büyük bir heves duyarlar: aktif bir şekilde etraflarını keşfederler, iletişim kurmayı öğrenirler ve etraflarında gördükleri şeylere dair fikirler oluşturmaya başlarlar.

Okul öncesi dönem, beyin gelişiminin ve sinaptik bağlantıların kurulma oranının son derece yoğun ve hızlı yaşandığı dönemdir. Beyin gelişimi çocuğun bilişsel, dil, sosyal-duygusal ve motor gelişimi için güçlü bir zemin oluşturur. Bu nedenle çocuklar özellikle okul öncesi dönem olarak adlandırdığımız ilk altı yılda dil, bilişsel, sosyal-duygusal ve motor gelişim alanlarında şaşırtıcı bir hızla yetkinleşirler. Böylece çocuğun kendi potansiyelini gerçekleştirmesinin ve toplumun üretken bir ferdi olabilmesinin yolu açılmış olur. Beyin okul öncesi dönem boyunca hızlı geliştiği için bu dönem, beynin çevresel etkilere en açık olduğu dönemdir. Bu kapsamda çevre, çocuğun gelişimini ve öğrenme motivasyonunu derinden etkiler. Çocuğun ne kadar keşfedebileceği, neler öğrenebileceği ve hangi hızla öğrenebileceği çocuğun

evresinin ne kadar destekleyici olduğuyla ve çocuğa ne gibi imkânlar sunulduğuyla yakından ilişkilidir.

Çevresel etkiler çocuğun beyin gelişimini olumlu yönde etkileyebileceği gibi, olumsuz evre koşullarına bağlı olarak istenmeyen bir şekilde de etkileyebilir. Çocuğun sağlıklı bir beyin gelişimine sahip olabilmesi için okul öncesi dönem boyunca sağlıklı beslenmesi, nitelik bakımından zengin uyarıcı bir evre içinde bulunması ve çocuğa yeni öğrenme fırsatlarının sunulması gerekmektedir. evre, uyarılar bakımından ne kadar zengin olursa ocuk o kadar hızlı gelişir ve öğrenir. Ancak ocuğun ilk yıllarını uyarıların yetersiz olduğu, duygusal ve fiziksel desteğin yeterince sunulmadığı ve yeni öğrenme fırsatlarının oluşturulmadığı bir çevrede geçirmesi çocuğun beyin gelişimini olumsuz etkiler. Bu durum ise çocuğun dil, bilişsel, sosyal-duygusal ve motor gelişim alanlarında gecikmeler görülmesine, ayrıca davranış problemleri sergilemesine de yol açabilir.

Erken yaşam deneyimleri çocuğun okula, öğrenmeye ve kendi becerilerine dair geliştireceği tutumları belirler ve okul başarısını etkiler. Okul ncesi dönemde olumlu deneyimler yaşayan ocuk okula, öğrenmeye ve kendi becerilerine dair olumlu tutumlar geliştirir. Çocuğun erken yaşta olumsuz deneyimler yaşaması ise onun tüm eğitim hayatını etkileyecek problemler yaşamasına sebep olabilir. Okul ncesi dönemde olumsuz deneyimleri olan çocuğun öz-değerinin düşük olduğu, okulda ve okul sonrası hayatta

düşük başarı gösterdiği ve daha fazla davranış problemi sergilediği bilinmektedir.

Çocuğun sağlıklı bir şekilde büyüebilmesi, gelişebilmesi ve öğrenmeye karşı olumlu tutumlar geliştirebilmesi için nitelikli bilişsel uyarıcıların, zengin dil etkileşimlerinin, olumlu sosyal-duygusal deneyimlerin çocuğa sunulduğu ve çocuğun bağımsızlığının desteklendiği bir çevrenin oluşturulmasına ihtiyaç vardır. Bu ise ancak sağlıklı bir aile ortamı ve nitelikli bir okul öncesi eğitimi ile mümkündür. *(Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programı, 2013, sayfa 12)*

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİN ÖNEMİ

Okul öncesi eğitimle çocukların motor, bilişsel, dil, sosyal ve duygusal gelişimleri ile özbakım becerileri desteklenerek kişilik gelişimleri eğitimin temel hedefleri doğrultusunda güçlendirilir. Ayrıca, ilkokula hazır bulunuşluklarına katkıda bulunacak bilgi, beceri ve tavırlar kazanmalarına yönelik çalışmalar yapılır.

Bilişsel Gelişim

Okul öncesi eğitim sayesinde çocuklar eşleştirme, sınıflandırma, gözlem yapma ve tahmin etme gibi temel

becerileri kazanırlar. Kitapları incelemek, boyama ve çizimler yapmak, yetişkiye duygu ve düşüncelerini yazdırmak gibi faaliyetler dikkat, algı ve bellek gibi bilişsel süreçleri destekleyerek erken okuma ve yazma yetilerinin gelişmesine yardımcı olur.

Ulusal ve uluslararası düzeyde yapılan araştırmalar, erken çocukluk eğitiminin çocuklar, aileler ve toplum üzerinde önemli etkileri olduğunu ortaya koymuştur. Örneğin, 17 yaşına kadar olan zihinsel gelişmenin

% 50'si 4 yaşına,

% 30'u 4 yaşından 8 yaşına,

% 20'si ise 8 yaşından 17 yaşına kadar oluşmaktadır ve sadece bu bilgi bile okul öncesi yılların önemini gözler önüne sermeye yetmektedir.

Dil Gelişimi

Bu dönemde çocukların sözcük dağarcığı gelişir. Kendi görüşlerini ve düşüncelerini ifade ederken dili etkili bir şekilde kullanırlar. Ayrıca, dili anlama becerileri gelişir. Okul öncesi dönemdeki etkinlikler eğitime temel olacak şekilde dilin kurallara uygun kullanımını sağlar.